

VABARIIGI VALITSUS
MÄÄRUS

**Rahvusvahelise sõjalise koostöö käigus tekitatud kahju hüvitamise nõude menetlemise,
kahju hüvitamise ja hüvitisest loobumise kord**

Määrus kehtestatakse kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 164 lõike 4 alusel.

§ 1. Reguleerimisala ja kohaldamisala

(1) Määruses sätestatakse rahvusvahelise sõjalise koostöö käigus tekitatud kahju hüvitamise nõude menetlemise, kahju hüvitamise ja nõudest loobumise kord, kui kahju on tekitanud:

- 1) rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja välisriigile ja välisriigis kolmandale isikule;
- 2) välisriik Eesti riigile ja Eestis kolmandale isikule.

(2) Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja käesoleva määruse tähenduses on isik, kes osaleb Eesti poolt kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 138 lõikes 1 nimetatud tegevustes.

(3) Kaitsevägi võib välislepingu või ametkondliku välislepingu alusel või kui see on vajalik riigi välissuhtluse ja rahvusvahelise sõjalise koostöö huvides, hüvitada kahju, mille eest Eesti riik ei vastuta.

(4) Määrust kohaldatakse rahvusvahelisele sõjalisele peakorterile niivõrd, kuivõrd see on ette nähtud rahvusvahelises kokkuleppes.

(5) Määrusega ei reguleerita kahju hüvitamist:

- 1) mis on tekitatud õiguspärase tegevuse käigus, kui puudub muu seadusest tulenev hüvitamiskohustus;
- 2) mille on tekitanud isik, kelle töö- või teenistussuhe oli kahju tekkimise ajal peatunud või lõppenud;
- 3) mille on tekitanud rahvusvahelisel tsiviilmissioonil osalev isik;
- 4) rahvusvahelises sõjalises koostöös osalejate vahel.

(6) Kaitseministeerium ja Kaitsevägi võivad peale käesoleva määruse kehtestada lisatingimusi kahju hüvitamise nõude läbivaatamise, kahju hüvitamise ning kahjuhüvitisest loobumise menetluse kohta vastavalt Kaitseministeeriumi valitsemisalas või Kaitseväes.

(7) Määruse rakendamisel arvestatakse rahvusvahelisi kokkuleppeid.

§ 2. Kahju hüvitamise taotlemine

(1) Rahvusvahelise sõjalise koostöö käigus tekitatud kahju hüvitamiseks esitab kahju kannatanud isik või muu õigustatud isik (edaspidi *õigustatud isik*) taotluse Kaitseväele.

(2) Taotluses märgitakse muu hulgas järgmine teave:

- 1) kahju kannatanud füüsilise isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood või selle puudumisel sünniaeg;
- 2) esindaja kasutamisel lisaks punktis 1 sätestatud esindaja ees- ja perekonnanimi, isikukood või selle puudumisel sünniaeg ning viide esindusõiguse alusele;
- 3) juriidilisest isikust kahju kannataja ärinimi, registrikood, esindusõigusliku isiku ees- ja perekonnanimi;
- 4) kahju kannataja ja tema esindaja kontaktandmed;
- 5) kui on teada, siis kahju tekitamise aeg, koht, iseloom ja kahju tekitaja;
- 6) põhjuslik seos kahju tekkimise ja kahju tekitaja tegevuse vahel;
- 7) taotletav kahjuhüvitis;
- 8) taotluse esitamise kuupäev ja taotluse esitaja allkiri.

(3) Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt välisriigis tekitatud kahju hüvitamise taotluses kajastatakse lõikes 2 sätestatud andmeid võimalikus ulatuses. Välisriigis esitatud taotluses võib taotletava kahjuhüvitise suuruse märkida kohalikus valuutas.

(4) Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt välisriigis tekitatud kahju hüvitamise taotlus võib olla esitatud nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suuliselt esitatud taotluse protokollib kahju hüvitamise nõude vastu võtnud ametnik või töötaja.

§ 3. Taotluse läbivaatamine

(1) Kaitseväge kontrollib § 2 lõikes 2 nimetatud taotluse asjaolusid. Vajaduse korral määrab Kaitseväge ekspertiisi, et selgitada välja kahju suurus või selle tekke asjaolud. Kaitseväge võib taotluse läbivaatamisel küsida taotlejalt tema käsutuses olevat lisateavet ja -tõendeid kahju tekkimise, kahju suuruse ning põhjuslike seoste kohta.

(2) Kui rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt välisriigis tekitatud kahju hüvitamise menetlusele eelneb taotluse menetlemine välisriigi poolt, jätab Kaitseväge taotluse läbi vaatamata ja selgitab taotlejale, et asja menetlemine kuulub välisriigi pädevusse, või edastab taotluse välisriigile. Taotluse välisriigile edastamisest teavitatakse taotlejat.

(3) Isiku surma põhjustamisel või muu olulise asjaolu ilmnemisel kaasab Kaitseväge kahju hüvitamise menetlusse Kaitseministeeriumi.

(4) Kaitseväge üksuste välisriiki lähetamisel määratakse üksusest kaitseväge, kes tagab üksuse tekitatud või üksusele tekitatud kahju hüvitamiseks vajalike toimingute tegemise.

(5) Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt välisriigis tekitatud kahju korral tuleb muu hulgas tuvastada rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja vastutus kahju tekitamise eest.

(6) Taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui:

- 1) kahju kannataja nimel taotluse esitajal puudub esindusõigus ja taotleja seda puudust ei kõrvalda;
- 2) riigivastutuse seaduse § 17 lõikes 3 nimetatud tähtaeg on möödunud ja seda ei ennistata;
- 3) esineb muu õigusaktis sätestatud taotluse läbivaatamata jätmise alus.

(7) Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

- 1) kahju tekkimine ei ole tuvastatav;
- 2) kahju kannataja ei ole tuvastatav;
- 3) puudub põhjuslik seos kahju ja teo vahel;
- 4) esineb muu õigusaktis sätestatud taotluse rahuldamata jätmise alus.

(8) Kaitseväe juhataja või tema volitatud ametnik teeb taotluse läbivaatamisel otsuse kahju hüvitamise või sellest keeldumise kohta esimesel võimalusel kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt välisriigis tekitatud kahju menetlemise tähtaega võib mõjuval põhjusel pikendada kuni ühe kuu võrra.

(9) Kahju hüvitamise või sellest keeldumise otsus tehakse taotluse esitajale teatavaks viivitamata. Otsus kahju hüvitamisest keeldumise kohta tehakse Eestis teatavaks kättetoimetamisega.

§ 4. Kahju hüvitamine

(1) Kahju hüvitatakse üldjuhul rahas.

(2) Kahjuhüvitise suuruse määramisel lähtutakse eesmärgist luua võimalikult selline olukord, milles õigustatud isik oleks siis, kui tema õigusi ei oleks rikutud. Kahjuhüvitise suuruse määramisel arvestatakse muu hulgas kannatanu vastutust kahju tekkimise eest.

(3) Kahju tekitamise tagajärjed võib sõltumata taotluse esitaja tahtest kõrvaldada igasugusel õiguspärasel viisil, kui rahaline hüvitis oleks märgatavalt suurem tagajärgede kõrvaldamise kulust ja isikul ei ole kaalukat põhjust nõuda rahalist hüvitist.

(4) Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja poolt tekitatud kahju hüvitamisel tekib riigil süüdi oleva isiku suhtes kahjuhüvitiseks makstud summa ulatuses nõudeõigus riigivastutuse seaduses sätestatud korras. Nõudeasjas esindab riiki kaitseminister või tema volitatud isik.

§ 5. Rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja tekitatud kahju kohene hüvitamine

(1) Erandkorras võib Kaitsevägi rahvusvahelise sõjalise operatsiooni käigus rahvusvahelises sõjalises koostöös osaleja tekitatud kahju taotluse korral hüvitada õigustatud isikule koheselt.

(2) Kohesel hüvitamisel ei või kahjuhüvitise suurus olla üle 3200 euro.

(3) Kahju kohene hüvitamine, selle põhjendused ja kahjuhüvitise suurus fikseeritakse kirjalikult esimesel võimalusel.

§ 6. Kahjuhüvitise väljamaksmine

(1) Paragrahvi 3 lõikes 8 nimetatud kahju hüvitamise otsuse põhjal makstakse kahjuhüvitis õigustatud isikule Kaitseväe eelarvest.

(2) Kui Kaitseväel puuduvad rahalised vahendid kahjuhüvitise maksmiseks, võib Kaitseväe juhataja esitada Kaitseministeeriumile põhjendatud taotluse täiendava riigieelarvelise eraldise saamiseks.

§ 7. Kahjuhüvitise tagasimaksmine

(1) Väljamakstud kahjuhüvitise regressi korral arvatakse tagasimakstu riigi tuludesse.

(2) Kui välisriik soovib rahvusvahelise kokkuleppe väliselt hüvitada Kaitseväe poolt õigustatud isikule väljamakstud kahjuhüvitist, võib Kaitsevägi kahjuhüvitise vastu võtta rahvusvahelise koostöö huvides.

§ 8. Kahju hüvitamise nõudest loobumine

(1) Kui välisriik on tekitanud kahju Eesti riigi varale ja rahvusvaheline kokkulepe näeb ette loobumise kahju hüvitamise nõudest, siis tagab Kaitsevägi vajalike riigisiseste toimingute tegemise. Kaitsevägi teavitab vajaduse korral välisriiki vara kuulumisest riigi omandisse ning sellest tulenevast kahju hüvitamise nõudest loobumisest.

(2) Lõikes 1 nimetatata juhtudel võib kahju hüvitamise nõudest loobuda rahvusvahelise koostöö huvides. Kaitseväge eelarvest eraldatud vahenditest loobumise otsustab Kaitsevägi, muudest vahenditest loobumise otsustab Kaitseministeerium.

§ 9. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2026. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
Peaminister

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Herem
Kaitseminister

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Kasemets
Riigisekretär